

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ НУЛЕВО РЕШЕНИЕ

Превод от руски: Цвета Пеева, 1966

chitanka.info

Трясък, грохот на разпукващи се шевове и скърцане на разкъсваща се броня — всичко това вече отмина. Тишината, онази тишина, в която напрегнато се вслушваше Еми, беше обикновената лунна тишина. Еми видя изкривеното от гримаса лице на Карот зад прозрачния шлем. До него сведената ниско над масата глава на Нор, открояваща се рязко на фона на екрана за външни наблюдения. Ослепително ярките скали на екрана хвърляха черни, плътни сенки, без никакви подробности. Тя знаеше: Карот и Нор също чакат, вслушват се в едва доловимото съскане на излитащия въздух.

— Издържа — каза най-сетне Карот. — Все пак тази стара прогнила консервна кутия издържа.

— Газонепроницаемите прегради се затвориха автоматически след сблъскването... — Нор се изправи и погледна към екрана. — Изглежда, той не е засегнал автоматичното управление на базата.

— Мислиш, че това беше болид?

— На сблъскване със Земята май не прилича... — опита да се пошегува Нор.

— А дезинтеграторните устройства, системата за безопасност? Дезинтеграторите действуват на разстояние няколкостотин метра.

— Болид беше... Болид — повтори Нор, — ако беше някакъв малък метеорит, веднага щеше да се изпари в силовото поле на дезинтегратора.

— Странно! Нямахме дори сигнал за тревога... — Карот стана и смъкна шлема от главата си.

„Това не е съществено — помисли си Еми, — поне сега.“

— Нима това е съществено? — запита тя. — По-добре да проверим предавателя...

Нор я погледна право в очите.

— Погледни на екрана. Виждаш ли зад оня там камък... Това е парче от предавателната антена...

Еми вече знаеше, че не ще могат да извикат Централата и да чуят приглушения глас на дежурния автомат. Тя погледна Карот и разбра: той едва сега видя, че антената е строшена.

— Добре поне, че бяхме тук, в радиостанцията — каза тя, преди да отговори Карот. — Централата избира удачно времето за радиовръзка. — Тя опита да се усмихне, но те не забелязаха.

— И защo трябваше да падне точно върху базата. — Карот се разхождаше между нишите, където висяха вакуумните скафандри и стената с матовите екрани за телевизионната връзка с Централата. — На Земята... на Земята болидът щеше да изгори в атмосферата на петдесетина километра над повърхността. — Той се спря и ги изгледа.

— Да, но вероятността да попадне в базата... — Еми се запъна.

— Вероятност... — Карот се наведе над креслото ѝ. — Като че ли няма за какво друго да мислиш. Държиш се така, сякаш се намиращ в аудиторията на Академията по космонавтика. Това е Луната... Ясно ли ти е?

— Спокойно, Карот. Знаем — Нор дори не се извърна и продължаваше да разглежда скалите в екрана за външни наблюдения.

— След като човек чуе всичко това...

— Недей да нервничиш, Карот. Така изразходваш повече кислород — Еми тѣй го погледна, че той се изправи и се отдрѣпна, а после хвърли поглед към екрана.

„Нор също гледа скалите и като мен се надява... Но вероятността...“

— Малко е душно — каза Карот.

— Увеличило се е съдържанието на въглеродния двуокис. Индикаторът е тук при нас — Нор се наведе над уредите, — а регенераторите останаха там.

— Всичко е там, и аварийната радиостанция...

„Аварийната радиостанция е в помещението за автоматично управление на базата. Управлението не е засегнато, щом като Газонепроницаемите прегради задействуваха. Изглежда, разрушени са само коридорът и външните уреди.“ Еми разбираше, че точно така е станало.

— Защо трябваше да улучи точно коридора...

— А ти какво би предпочела, да се изтърси върху купола ли? — Нор погледна Карот право в лицето.

„Тогава нас вече нямаше да ни има...“ — помисли си Еми.

— Колко кислород имаме още? — запита тя, за да попречи на Карот да отговори на въпроса на Нор.

— Тук имаме за около три часа и още за шест часа в балоните на вакуумните скафандри.

— Ще ни намерят ли?

— Съмнявам се — отвърна след малко Нор.

— Значи, трябва да излезем. Тук и без това няма какво да правим. Тук са само изходните шлюзови камери и шкафовете за вакуумните скафандри.

— Да излезем, Карот, винаги можем.

„Нор е прав — помисли си Еми, — бихме загубили и въздуха, който още дишаме.“

— Но навън можем да пуснем ракета, да поискаме помощ с предавателите на скафандрите... — Карот говореше все по-високо.

— Ние сме на невидимата от Земята страна на Луната. Тук почти не идват ракетолети — Нор както обикновено натъртваше края на думите. — Вероятността някой да улови слабите сигнали от предавателите на скафандрите е нищожно малка...

— Ха! Втори номер Еми! Вероятност!... Какво ме интересува вероятността! Като седим тук, само напразно хабим кислорода.

— А светлинните сигнали — продължи Нор, без да повиши тон, — светлинните сигнали просто няма никой да забележи: ние сме на осветената страна.

„Той е прав — помисли си Еми.“

— Нор е прав — каза тя гласно.

Карот се спря, седна в креслото и тихо запита:

— Тогава какво все пак да правим? — И след малко добави — Другата седмица трябва да бъда на семинар в Централната база...

— Може и да успееш... — каза Еми. — Има известни шансове...

— Но също такива шансове има и да си останем тук. Чуваш ли?

„Разкисна се — помисли си Еми. — Разкисна се като първокурсник в сурдокамерата.“

— Космонавтите не бива да губят самообладание — каза тя. — Жалко, че не си научил това в Академията. Още от времето на Гагарин е известно, че самообладанието е основна черта на космонавта.

— Престани, Еми. Мърмориш като стария Зодиак на лекции... Тук не е Академията...

— Там е работата, стажант Карот, че това вече не е Академията. Театър можеш да разиграваш на Земята пред близките си... Ясно ли ти е?!

„Говоря прекалено високо, наистина прекалено — помисли си тя. — А Карот едва ли ще има вече възможност да се превзема пред

близките си. Твърде малко са шансовете му. И моите също... А на Земята сега навярно е вечер и мама ми е съдовете след вечеря. Прозорецът на кухнята ни гледа към реката, а над реката виси лунният сърп... «Погледни, Дей, там е сестра ти Еми.» — казва мама. Тук е душно. Интересно, как ли сме с кислорода?»

Нор не отвърна. Гледаше екрана.

„Така се вира, сякаш наистина може да види нещо друго, освен скали, звезди и черно небе.“

— Я елате тук, по-бързо! — Нор продължаваше да гледа екрана.

Карот пръв отиде. Еми стана след него.

— Май виждам нещо, погледнете, ей там на фона на оная голяма скала... Движи се...

„Нищо не виждам — помисли си Еми. — Там има само скала и сянката ѝ.“

— Ето там, на лявата страна... като че ли е всъдеход...

— Аха, виждам... виждам! — извика Карот.

Сега Еми също видя.

— Накъде ли отива?

— Мисля, че това е автоматичен всъдеход на селенофизическата служба... — каза Нор.

— Трябва да го задържим... Приближава се към нас...

И тримата гледаха мълчаливо екрана. Металният бръмбар вече бе изпъзлял от сянката и се движеше по осветената от слънцето каменна равнина.

— Не... грешеш. Той ще заобиколи базата по трасето под скалите... — Нор се извърна и ги погледна.

— Тези автомати — бавно каза Еми — отговарят и на просто повикване.

— Кой ги знае — вдигна рамене Карот.

— Отговарят. Помня. А ти сигурно си се разхождал с виrolета, вместо да седиш на лекции.

— Все едно. Хайде да излизаме. Трябва някак да го задържим. — Карот грабна шлема си и затвори херметизаторите.

„Всъдеходът — помисли си Еми — ще напусне полето, в което действуват нашите предаватели, и вече не ще можем да го спрем.“

— Да вървим, Нор — каза тя.

— Не всички. Ще отида аз — вие ще останете.

— Защо? И аз ще дойда — Карот вече беше пред вратата на шлюзовата камера.

— Ти ще останеш. Няма защо всички да отиваме.

— А защо точно ти?

— Аз все пак имам понятие как действа този автомат. И въобще много добре знаеш, че от базата трябва да излизат колкото се може по-малко хора.

— Карот, ти ще останеш. Нор е прав — каза Еми и помисли, че ако Нор беше решил иначе, тя щеше да остане сама в тишината на разрушената лунна база.

Карот стоеше в нерешителност.

— Подай ми кабела, Еми — каза Нор. — Ще оставя отвън шлем от скафандър със самостоятелна радиостанция, за да можем да разговаряме. Помогни ми да облека скафандъра, Карот.

В базата Нор никога не носеше скафандър, като подражаваше на старите космонавти, вярващи в щастливата си звезда.

„Ако газонепроницаемите прегради не бяха издържали, той щеше вече да е мъртъв“ — помисли си Еми.

— Втория шлем. — Нор затвори херметизаторите, вдигна шлема с радиостанцията и влезе в шлюзовата камера. Външната преграда хлопна, тежките вакуумни обувки затракаха по бронираните плочи.

— Още не се е появил на екрана — каза Карот. — Какво се бави толкова?

— Сигурно отваря шлюзовете...

— Няма да успее... Автоматът ще се отдалечи и не ще го настигне... Е, най-сетне излезе...

Еми гледаше фигурката в скафандър, която се движеше с огромни скокове, като при всеки скок се откъсваше от сянката си, чернеещата се продълговата, деформирана проекция върху скалите. Еми нагласи приемника и чу дишането на Нор.

— Автоматична станция!... Автоматична станция... — викаше Нор.

„Той вика, когато се намира точно на върха на параболата, която описва шлемът му при всеки скок — помисли си Еми. — Тогава между него и приемника на станцията няма скали.“

Станцията отговори при третото повикване.

— Четвърта станция на югоизточния сектор на селенофизическата мрежа приема — примитивното гласово устройство на автомата изопачаваше звуковете и гласът беше безизразен, равен.

„Стоп“, „Стоп“, „Стоп“... Нор тичаше и монотонно повтаряше заповедта.

— Е, как? Спря ли? — запита Еми.

— Не знам, станцията е твърде далече — отвърна Карот, като продължаваше да гледа в екрана. — Да, спря! Спря. Сега виждам ясно...

Нор също бе забелязал това и вече не тичаше, а вървеше.

„Той е толкова далеч, че изглежда като движещо се камъче — помисли си Еми. — Сега ще се приближи към автомата, ще предаде сигнал за помощ...“

— Нор ще изпрати сигнал за бедствие и ще дойдат да ни вземат — каза тя.

— Тогава защо бяха всичките тия разговори?...

— Отде можехме да знаем, че ще се появи някакъв автомат!

— Космонавтите са длъжни да имат предвид и такава възможност.

— Космонавтът винаги за всичко е длъжен — както вече отвърнах на Зодиак при подобно наставление — разсмя се Карот. — Вие поразително си приличате. Само че той е плешив и с една глава по-висок от тебе.

— Не се шегувай. По-добре погледни какво става там с Нор — каза Еми злъчно.

— Вярно. Нещо много се бави — Карот се приближи до микрофона — Нор, чуваш ли ме? Как е?

— Лошо — лаконично отвърна Нор.

— Кое е лошо?

— Какво има, Нор? — Еми издърпа от Карот микрофона. — Какво се е случило?

— Повреден е главният предавател на автомата.

— Хубава история... И нищо ли не може да се предаде?

— Нищо.

— А може ли да се поправи?

— Точно това гледам, но съмнявам се, че ще успея нещо да направя. Изглежда, автоматът е паднал от скала... Цялата му страна е смачкана и преподавателят повреден.

— Значи, ще седим тук, докато пукнем — Карот се тръшна в креслото така, че пружините изскърцаха.

„Всичко е свършено. Автоматът повреден, базата разрушена и тишина... тишина в приемника, тишина в пространството... проклетата лунна тишина“ — помисли си Еми и ѝ се доплака. Но тя се сети, че е космонавт, и само запита:

— Тогава какво да правим? Какво ще правим, Нор?

— Почакай. Ще проверя още веднъж.

— Душно ми е — каза Карот.

— Виж съдържанието на въглеродния двуокис... Или не, няма смисъл. Все едно, по-леко не ще ни стане...

— Не, нищо не може да се направи — каза най-сетне Нор.

— Тогава?

Нор помълча минута, после каза:

— Мисля, ще се наложи да отида с автомата до най-близката автоматична станция...

— Но това са няколко часа път. Кислородът ще се свърши, и твоят, и нашият... Това не е разрешение, Нор.

— Ще тръгна, Еми, направо, а не по обикновеното трасе за автомати.

— Ще се заблудиш!

— Не се бой. Сега е лунен ден, имам карти...

„Добре че лунните карти са тъй подробни — помисли си Еми. — На Земята с една само карта човек не би преминал през всичките тия проходи. А тук на всичкото отгоре има и пукнатини...“

— Как ще минеш през пукнатините... опасно е — каза тя.

— А ти виждаш ли друг изход! — обади се отзад от креслото Карот.

— Но защо... Защо именно ти, Нор?

— Защото и без това съм вече тук, навън. Ако излезе някой от вас, само излишно ще загубим част от кислорода на базата.

— Логично — промърмори Карот.

— Но несправедливо! Разбираш ли какво рискува той?

— Прекратете спора. Ще се постарая, доколкото бъде възможно, да поддържам връзка с вас.

— Желая ти успех — каза Карот.

След малко той стана и се приближи до екрана.

— Замина. Направо към планините.

— Вижда ли се още?

— Вече изчезва зад скалите.

Еми не гледаше нито екрана, нито мигащите червени лампички, показващи съдържанието на въглеродния двуокис.

— Нор, чуваш ли ме? — запита тя.

— Чувам те прекрасно — дойде веднага отговорът, — още се движа в долината, а после планините... Ако всичко мине благополучно, след три часа ще бъда в автоматичната станция... Викай ме от време на време. Не искам да изтощявам акумулаторите.

— Три часа и още един, докато дойде помощ — каза Карот, — ако въобще дойде...

„Да, той е прав, ако въобще дойде. Тези планини, белите, искрящи на слънцето върхове и мракът на долините, който дори жълтият фар на всъдехода не разсейва...“

— Страхувам се за него — каза Еми. — Ти си селенист. Изкачвал си лунните планини, познаваш пропастите и тесните скалисти корнизи, канарите, търкулващи се безшумно надолу по склоновете при най-леко докосване. Той няма да може да мине планините...

— Значи ще остави автомата и ще продължи пеш...

— Няма да го остави. Познавам го. Ще се опита да премине с него. Пеш не ще стигне за три часа до станцията.

— Може да срещне някой автомат.

— В планините? В планините не се изкачват дори автостанциите на селенофизическата мрежа.

Карот не отвърна.

„Той също не вярва, че Нор ще успее — помисли си тя, — а може и просто още да не е мислил за това.“

Тя изчака около минута, после повика Нор.

— Чувам те. Навлизам в планината. — Приемането беше много лошо, тя едва различаваше отделните думи. — Щом се изкача понагоре, скалите вече не ще заслоняват базата и ти ще ме чуваш по-

добре... Трябва да си отворям очите на четири, местността е много насечена...

— Не е ли по-добре да оставиш автомата и да се опиташ да продължиш пеш?

— Не, Еми. Още не е толкова трудно... Обикновени пукнатини... малко скали...

— А после?

— Не знам. До превала е още далеч... — Той изведнъж млъкна.

— Какво има?

— Виждам лунолет. Приближава се.

Еми поиска нещо да каже, но Карот грабна микрофона.

— Повикай го... изстреляй сигнална ракета! Чуваш ли? — викаше той.

— Сега... — Нор не се доизказа. Еми чу само как нещо пронизително издрънча.

„Край“ — помисли си тя.

— Нор! — крещеше Карот.

„Не, той не ще отговори“. — Сега Еми беше уверена в това.

— Нор, отговаряй! Нор! Нор, чуваш ли?! — повтаряше Карот. — Какво прави там? Нима нещо се е случило с него?

— Автомата, повикай автомата на говор... — каза Еми.

— Автоматична станция!... Автоматична станция! Чуваш ли ме — викаше сега Карот.

Отговорът дойде много скоро.

— Говор... четвърт... станц... Говор... четвърт... станц... говор... четвърт... станц...

— Той е паднал в някоя пропаст — каза Еми. — Загинал е!

— Намали го! Намали малко гласа на автомата, Еми.

Тя гледаше тъпо екрана.

— А може... може той да е загубил само съзнание и ние не сме в състояние да му помогнем... — Тя машинално намали звука и автоматът млъкна.

— Той не е извикал ракетата. Сега няма никакви изгледи да се спасим... Кислородът свършва...

„Да, длъжна съм да сторя това. Ще го направля... В края на краищата — все едно...“ Еми стана и посегна към шлема.

— Къде отиваш? — тихо запита Карот.

— При него... Ще тръгна по следите на веригите...

— Моля, стойте си по местата. Стига необмислени решения — каза нечий непознат глас.

Креслата бяха меки, дълбоки, като в ракетите за далечни пътувания. В тях седяха мъже в скафандри, защото в базата беше съвсем безопасно. Тя бе издълбана в скалите и повече напомняше градче, отколкото лунна база. На масичката до тях стоеше портативен мнемотрон и мъжът, който седеше най-близо до него, с едно движение изгаси екрана.

— Това е всичко, Ив — каза той.

— А после?

— Прибрахме ги.

— И това ми било космонавти — Ив поклати глава и отпи глътка кафе от стоящата наблизо чашка. — А решението на момичето си го бива!

— Трябва да я разберем. За нея това е било удар.

— Съгласен съм, но ако всичко се бе случило в действителност...

— Щяха да загинат... Понякога космонавтите загиват...

Те помълчаха малко, после Ив попита:

— А онзи, вторият, Карот? Защо нищо не предприе?

— Той е добър момък, но в института никога не е блестял с особени качества.

— Това не го извинява. Да, я ми кажи, Гот, нали Зодиак, за когото те споменаха, си ти?

— Хм, всеки от нас в Академията си има по някакъв прякор. Моят е Зодиак. Смяташ, че не е удачен ли?

— Не, защо? Удачен е. Има и по-лоши.

— Но да не се отвличаме. Какво ще решим?

— По отношение на двамата въпросът е ясен. А какво да решим за Нор? Храбър момък.

— Храбър — Гот вдигна рамене, — но храбростта още не е всичко, във всеки случай за космонавтите. Добре, че нищо сериозно не се случи. Той загуби съзнание, а сега кракът му е в гипс. Предлагам решението и за тримата да бъде еднакво.

— Съгласен съм.

Гот позвъни.

— Еми, Карот и Нор ги вика изпитната комисия — съобщи по коридорите автоматът.

Те влязоха и седнаха един до друг на приготвените столове.

— Здравейте — каза Гот, — радвам се, че ви виждам. Е, как е кракът ти, Нор? Още ходиш трудно. За утешение ще ти кажа, че автоматът е още по-зле. Той излезе от строя. Ти има късмет... А сега дължен съм да ви кажа, че другарите ви намериха по принцип подобър изход от същото положение... Казвам по принцип... Бих искал да ви посоча най-интересните решения на задачата, която подготвихме за вас. Решения на ваши другари... Първата група решения обхваща все опити да се проникне вътре в базата, за да се използва аварийната радиостанция. Групата на Ронд събори върху бронирания купол скала от склона на планината, под която е базата. През образувалия се отвор те проникнаха в Центъра. Групата на Тоз освободи коридора, като употреби за взривяване заряда на осветителните ракети и течния кислород от балоните на скафандрите.

— Съвсем просто — тихо каза Нор.

— Просто, ако се сетиш. Наистина вие запазихте непокътната базата, но това не ви дава основание да се гордеете. Втората група решения се отнася до автоматичния всъдеход, който ние винаги изпращаме, естествено, след като предварително извадим от строя радиостанцията...

— Нор като че ли използва тази възможност — високо каза Еми и погледна очаквателно Гот.

— Да, използва, но не по най-удачния начин. Както справедливо забеляза Еми, вероятността, чуваш ли Карот — той погледна към Карот, — вероятността да минете успешно със селенофизически всъдеход през планините практически е равна на нула.

— Тогава какво трябваше да правим с него? — запита Карот.

— Групата на Ватара използва атомния му реактор за малка термоядрена експлозия. Експлозията беше регистрирана на една трета от повърхността на Луната и освен нашите ракети към тях от всички страни полетя цял рояк от ракети. Но повечето опитваха да пробият бронирания купол на базата с помощта на всъдехода и по този начин да проникнат вътре. Не всички успяваха, но за нас бе достатъчно самото решение. Остава още една група, групата на нулевите решения. Тук влизат ония решения, в които няма нищо конструктивно.

Съжалявам, но комисията прие, че вашата тройка не е издържала изпита.

— Ако се беше случило това с вас в действителност, нямаше да останете живи — добави Ив.

— И така, вие не ще получите дипломи за завършване на Академията по космонавтика. Изпращаме ви отново на практика на спътниците на Юпитер...

— И там... пак изпит?

— Да. И надявам се, че този път решението ви няма да е нулево. Иначе никога не ще станете космонавти! На изпит може веднъж да се сгреша, но само веднъж. В Космоса не бива да се греша нито веднъж. Всяка грешка е последна.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 4 от 1966 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.